

ABONAMENT:
 pentru
 Austro-Ungaria:
 Pe an cor. 4.—
 Pe 1/2 an c. 2.—
 pentru
 România și Stremitate
 Pe an cor. 10.—
 Un nr. 10 III. —

Olteanul

INSERTIUNI
 se primesc cu
 prețuri reduse.
 —
 Scrisori nefran-
 cate se refuză.
 —
 Manuscripte nu
 se inapoiază.

FOAIE SĂPTĂMÂNALA, SOCIALĂ, CULTURALĂ ȘI ECONOMICĂ.

Director: DR. IOAN ȘENGEA.

Apare Duminică.

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
 Făgăraș, strada Csáky Nr. 3.

Crucea roșie

societatea aceea, acărei scop e unul din cele mai umanitare și deci cu drept cuvânt poate fi numită mama răniților și a nefericiților din războiu. Ea e ursită de soarte, ca pururea să-i curgă lacrimi din ochi și inimă pururea să fie sfâșiata de cele mai grozave dureri. Copii ei, pe cari îi alintă lângă sinul ei de mamă nu sunt copii sănătoși, ei toți sunt nefericiți de aceea, cărora soarta le-a dat să cadă pe câmpul de luptă răniți, sau repuși pentru vecie de gloanțele dușmanului.

Inima ei de mamă e cu atât mai mult sfâșiata de durere, cu cât războiul e mai crâncen și mai înverșunat. Cu atari ocazii purtând pe mână funda albă cu cruce roșie, umblă prin văi și dealuri prin aceea vale a plângerii unde vaetele și strigătele desperate sunt ca un val nesfârșit de durere, și adună pe paturile de odihnă pe toți aceia, acărora lumină a vieții nu a fost încă suflată de glonțul dușmanului setos de sânge. În linia de bătaie fiind nu e nime cruțat și compătimit, aici luptă pe viață și pe moarte, dar dacă odată soldatul a căzut rănit, sau mort simțul, sau instinctul animalic desigur, că te îndeamnă să ai compătimire față de acela, care poate zace în un lac de sânge și față de aceea mamă întristată, care adună lângă sinul ei, pe acești nefericiți, cari trăesc în minutele acelea cele mai grozave clipe de durere și de suferință.

În atari clipe, când soldații răniți, sau morți zac pe câmpul de luptă, nu mai poate fi vorbă de inamic, sau amic, în atari momente toți sunt frați pe toți îi doare năcazul și suferința camaradului său, ei toți trebuie să fie împărtașiți în ajutoarele egale, fiind tractați pe o formă, cu aceeași îngrijire. De cea mai tirană și bestială faptă poate fi numită fapta acelor dușmani, cari ar atenta la viața acestei societăți umanitare și la viața acelor

nefericiți, cari să tăvălesc pe câmpul de luptă într-o durere grozavă.

Și oare cu ce conștiință pot să-și reamintească atunci acei ambasadori streini de fapta lor, când în ziua de 6 Iulie a anului 1906 au încheiat convenția de Geneva, în înțelesul căreia vor respecta societatea »Crucea roșie« și vor împărtași de un tratament uman și pe dușmanii răniți pe cari îi va afla căzuți pe câmpul de luptă? Vor trebui în astfel de cazuri să recunoască faptul acela, că au subscris numai cu peană, dar cu fapta nu, ei procedeul lor din viitor va arăta chiar faptele lor contrare înțelesului convenției de Geneva.

Societatea »Crucea roșie«, căreia i-a dat ființă un căpitan italian, după luptele purtate pe vremea lui Garibaldi azi e răspândită prin toate statele popoarelor culte și activitatea ei e respectată, după măsura gradului de cultură, la care s'a putut avânta poporul acela până în vremea de războiu, căci adevărata activitate a acestei societăți, începe numai în acele zile grele.

Un popor cult și conștiu de menirea lui, ce o are în lumea aceasta va respecta în totdeauna cu respectul cel mai devotat, pe aceasta mamă cu inima sfâșiata de durere, care adună pe toți acei nefericiți, cărora le-a fost dat de ursită, să cadă loviți de glonțul dușman. Odată ce bietul soldat cade rănit trebuie să ai milă față de el, decumva sufletul tău nu îți e schimbat în sufletul unei fiare sălbatice. Popoarele culte caută tot felul de mijloace pentru a răni în un fel cât să poate de uman pe contrarii lor, făcându-i astfel numai neapți de a mai lupta, dar nu să-i nefericească și să-i mutilizeze în modul cel mai barbar și mai tiran. Numai acel popor va putea zice, că a purtat o luptă în adevăratul înțeles a cuvântului, care va fi blând și indulgent față de dușman și despre care poporul nu să va putea dovedi nici un act de barbarie.

În consecință deci, acel popor,

care nu ar respecta societatea aceasta umanitară și activitatea ei atât de binefăcătoare omenimei întregi, dovedește faptul acela, că nu mai e vrednic a-și reclama dreptul de existență pe suprafața acestui pământ, fiindcă prin faptele lui barbare denotă o absolută lipsă de cultură și o totală lipsă a simțului numit, *umanitate*.

Valeriu Grigian.

REZBELUL.

Din nordul Monarchiei.

Biroul ung. de corespondență publică următorul comunicat oficial:

Pe câmpul de războiu din nordul Monarchiei, făcând abstracție de la unele canonade neînsemnate, nu s'au dat lupte în ultimele zile. Cu tot timpul nefavorabil trupele noastre sunt eminent dispuse.

În sudul Monarchiei.

Biroul tel. ung. comunică următoarele:

Luptele îndârjite ale trupelor noastre din Sârbia sunt încoronate cu succes. Pozițiuni importante sunt în posesiunea noastră.

Pozițiunile dominante dela Krupany Jagodnja și Dljez-erni, în jurul cărora s'au dat lupte îndârjite timp de mai multe zile, au căzut toate în stăpânirea noastră. Opunerea Sârbilor a fost frântă. Că în timpul acestor lupte ale grosului armatelor noastre le-a succes unor detașamente singuratică sârbe și muntenegrene să pătrundă pe teritoriul nostru, unde să aflau numai puțini gendarmi și soldați de-ai noștri, nu trebuie să surprindă pe nime dat fiind caracterul stăncos și muntos al țării.

Luptele franco-ruso-germane.

O telegramă cenzurată din Berlin comunică următoarele:

În timpul ultimelor zile s'au dat luptele cele mai vehemente cari continuă. Ziua și noaptea s'au dat neîntrerupt atacuri.

Vineri a explodat o granată în cartierul general englez producând mare zăpăceală, fără a răni însă pe nimeni din statul major general. Germanii au așezat la aripa dreaptă tunu-

rile de cel mai mare calibru. Pe înălțimi focul devenea câte-odată atât de cumplit, încât era imposibil a transporta morții și răniții.

Canada în ajutorul Angliei.

O telegramă din Londra anunță că republica americană Canada a oferit Angliei 312.000 soldați și 300 mitralieze.

Luptele între germani și francezi

Marele cartier german dă următorul comunicat despre stările armatelor.

La aripa dreaptă a armatei germane de apus lupta continuă. Incercările de împresurare ale Francezilor nu au succes.

La răsărit, până la pădurile Argonice n'a fost luptă. Varrenes a fost ocupat de Germani și aci lupta continuă. Trupele aflătoare în ofensivă au respins contra atacurile dușmanului dela Verdun peste râul Moas.

Au făcut prizonieri și au luat mai multe tunuri și puști.

Trupe japoneze în apropierea Kiaociaului.

Din Tokio se anunță, că sub paza flotei japoneze au debarcat pe uscat în golful Laociau trupele japoneze. Portul Laociau e înspre Nord dela Kiaociau.

Africa sudică nu dorește resbel.

Dela granița Olandei i să scrie ziarului „Kölnische Zeitung”: Ziarul „Times” scrie, că deputații Africei sudice au respins propunerea, care îi îmbia să iee parte și țara lor la resbelul acesta universal.

Parisul se așteaptă la atac.

Din Paris să scrie: Francezii să gândească și la posibilitatea aceea, că atacul va ținea timp mai îndelungat.

Deputații, primarii orașelor și antistii-le comunale din provincia Sienei au ținut consfătuiri, cari au statorit, că Parisul e bineprovăzut cu de-ale mâncării, așa că populația n'are să se teamă de foamete.

Viriliștii români în comitatul (județul) Făgărașului.

Congregația (conziliul județian) comitatului Făgăraș constă din 87 de membrii viriliști, (adeca cari plătesc mai multă dare) și 87 membrii aleși, de către alegători, cari au drept de vot și la alegerile deputaților în dieta țării. Afară de aceștia mai sunt membrii pe baza oficiului, care-l ocupă.

Spre orientarea cetitorilor noștri, vom publica la timpul său în întregime listele tuturor membrilor, cari formează congreagația comitatului Făgăraș.

Acum deodată dăm numai numele acelor membri români, cari sunt trecuți în lista viriliștilor de pe anul 1915. Aceștia sunt următorii:

Dr. Ioan Șenchea avocat Făgăraș cu 2236 cor., Dr. Octavian Vasu avocat Făgăraș cu 1041 coroane Constantin Toma proprietar Făgăraș 765 cor., George Enescu preot Mociul infer. 745 cor., Dr. Iancu Mețianu propriet. Zărnești 654 cor., Ioan Greu comerciant Făgăraș 628 cor., Dr. Nicolae Șerban adv. și dep. Făgăraș 608 cor., Dr. Liviu Pandrea avocat Făgăraș 558 cor., Dr. Hariton Prală avocat Șercaia 548 cor., Dr. Dănilă Vasu adv. Făgăraș 540 cor., Dr. George Urdea asessor orf. Făgăraș 532 cor., Dr. Ionel Motoc adv. Făgăraș 513 cor., Dr. Andreiu Micu adv. Făgăraș 505 cor., George Ghimbășan industriaș, Făgăraș 502 cor., George Guiman prop. și comers. în Poiana mărului 501 cor., Dr. Ilariu Hoadrea avocat Zărnești 482 cor., Dr. Teodor Popescu adv. Făgăraș 468 cor., Dr. Constantin Moldovan

adv. Șercaia 466 cor., Leon Solomon notar Drăguș 461 cor., Nicolae Aron preot Galați-Făgăraș 454 cor., Dr. Iuliu Decian adv. Șercaia 453 cor., Dr. Camil Negrea adv. Făgăraș 432 cor., George Albu comerciant Părău 417 cor., George Vasu jun. preot Voila 413 cor., George Enescu comersant Poiana Mărului 403 cor., Dr. Iuliu Cârje adv. Făgăraș 386 cor., George Vasu propriet. Voila 346 cor., 29 fil. Al. Belle vice-comite Făgăraș 346 cor.

Aceștia sunt viriliști români, cari vor ajunge în lista de pe anul 1915. Mai sunt și alții în conspect, dar neavând darea până la suma de 340 coroane, nu cred că vor ajunge în listă.

Dacă vor fi unii, a căror dare să urcă peste suma minimală de mai sus, pot reclama până la 4 Octomvrie a. c. st. n. la comisia cenzurătoare comitatenză.

§—

Limba maternă în școlile elementare de stat.

114-000/1914

Cătră toți inspectorii școlari regești, cătră șefii secțiilor expoziturilor școlastice, și cătră guvernul din Fiume.

(In aceiaș chestie. — In vederea faptului de-a ușura învățământul limbii maghiare, etc., etc., dispun):

1. In clasa I. in care etc... (Ca și punctul I. din decretul precedent, cu deosebirea că se repetă motivarea și să completează: *pentru a se înlesni învățarea limbii maghiare, și mai cu seamă in școlile populare nedespărțite, pentru a se face o nespus de însemnată economie de timp.*

Și până veți primi instrucții mai amănunțite, veți lua următoarele dispoziții sumare.

Inainte de toate să Vă notați, că limba maghiară, ca limbă auziliară are să se întrebuițeze numai pe o scară atât de întinsă, câtă se pretinde pentru înlesnirea învățării limbii maghiare, și pentru progresele

In zile grele.

„Dulce e și cu decor
„Pentru patrie să mor.”
Moștenire din străbuni.

Dulce este libertatea
Pentru cine-i demn de ea;
Dar amară-i nedreptatea,
Când ea vine tot să-ți ia:
Să te lase 'n umilință,
Să petreci în suferință,
Inainte români mei!
Inainte pui de lei!

Români, eroi de vitejie,
Oameni, voi, cu capu 'n mâni,
Nu plecați fruntea 'n sclăvie,
Ci fiți voi de voi stăpâni!
Inimile rătăcite
Demne sunt de libertate.
Inainte români mei!
Inainte pui de lei!

Cele brațe muncitoare
Din pustiri fac un raiu;
Unde mințea-i domnitoare,
Schimbă iarnă într'un Maiu.
Prin pustiri africane
Oase e la caravane.

Inainte români mei!
Inainte pui de smei!

Cei purtați de lăcomie
Roată dau peste pământ
Ș'apoi cad ca o urgie
Preste locul care-i sfânt.
Printre grâu arunc neghină
Și fac noapte din lumină.
Jos cu dușmanii cei răi!
Inainte români mei!

Aurul ce-l fură mințea,
Diamantul scilpicios
Prea la mulți le perde cinstea
Și-i aruncă prea pe jos,
Căci așa-i mințea orbită
Și inima cea 'mpetrită.
Jos cu dușmani impetriți!
Inainte români iubiiți!

Că voi, Români, cu vederea
D'aste lucruri v'ați ferit; —

Inimicul cu puterea
Preste ele-a năpădit.
V'a neliniștit viața,
Ce-i senin vi l'a 'nchis ceața.
Jos cu dușmani inimiți!
Inainte români voinici!

Iute-iute-ați dat alarma
Ș'ați plecat viteji sub steag!
Iute-ați prins în mână arma
Dela mic pân la moșneag.
Când dușmanu a tras cu tunul,
Voi săriți toți ca unul.
Inainte români mei!
Inainte pui de lei!

I-ați răspuns pe neașteptate
Și 'nt'un chip neîntrecut;
Diamantele căutate
Iute 'n plumbi le-ați prefăcut.
Pulberea cea aurie
Ați schimbat-o 'n ierbărie.
Dați mereu, că dau și ei!
Dați cu forță români mei!

Să cate pe jos ca moșu
Diamant ce s'a topit,
Și acuma curge roșu
Din isvorul ce-a găsit.

instrucției în limba maghiară. Ajutarea cu limba maternă, să fie deci numai un procedeu de sistem, iar nu traducere în limba maghiară (?). Acest procedeu să se urmeze de altfel în toate materiile, și anume în chipul următor.

Când e vorba să învețe elevul un cuvânt maghiar, întâiu să se facă uz de mijloace intuitive, prin acțiune, și numai pe urmă, pentru înțelegerea sigură a noțiunii, să se spună elevului numirea, în limba maternă, sau să i se ceară să o spună el, fiind acesta un metod de adevărat, că a înțeles, iar după aceasta să i se spună de mai multe ori numirea maghiară. În continuare, formarea propozițiilor, asemenea și fixarea cuvântului în memorie, prin convorbire, să se facă exclusiv în limba maghiară spre a se asigura progresul. Acest procedeu deoparte ne încredințează, că elevul a înțeles deplin concepția, pe care o exprimă cutare cuvânt, va să zică nu dă înțeles greșit cuvântului, de altă parte înlesnește neșpus de mult învățarea acelor cuvinte maghiare, ce însemnează noțiuni abstracte, a căror învățare, fără de ajutorul limbii materne, se face cu mare risipă de timp și de energie.

Învățătorul se țină seamă prin urmare de următoarele gradații:

a) Înțelegerea concepției, prin acțiune intuitivă.

b) În caz de lipsă numirea în limba maternă, sau dacă numai se poate, lăsarea elevului să spună el numirea.

c) Numirea maghiară.

d) Exercițiul noului cuvânt, în cadrul conversației maghiare.

Învățătorul se facă așa, de câteori o crede de lipsă, în interesul înțelegerii. În cursul instrucției bine înțeles, cum elevul a june în posesiunea tot mai multor și mai multor cuvinte maghiare și simțul lui pentru limba maghiară se desvoaltă, întrebarea limbii materne, în mod auxiliar, se reduce tot mai mult, în mod automat.

Cu elevii începători, cari nu știu limba maghiară, învățătorul se useze de limba maghiară și în afară de instrucția propriu zisă, etc.

Să luați dispoziții în acest sens.

2. În clasele III., IV., V. (ca în decretul precedent).

Prin urmare dacă părinții cer propunerea scrisului și cetitului în limba maternă, petiția lor, chiar și dacă pare neîndreptățită, aveți să o înaintați însoțită de raportul dvoartră comisiei administrative, pentru a se aduce decisiune în chestie, iar pe urmă veți îngriji de îndeplinirea decisiunii. Împotriva decisiunii comisiei administrative se poate face apel la ministerul sub diriguirea mea. D-voastră puteți face apel, de asemenea.

Budapesta, 13 August 1914.

Béla Jankovik, ministru de instr. și culte.

NOUȚĂȚI.

— **Monarhul cercetând pe răniți.**

Maj. Sa Monarhul a cercetat zilele trecute spitalul de răniți instituit în palatul din Augarten sub patronajul și îngrijirea directă a arhiducesei Maria Josefa. Vizita a început la 1 oră și 50 min. p. m. și a durat mai bine de un ceas și jumătate. Mai întâi a vizitat apartamentele ofițerilor răniți. Aici a avut loc o scenă interesantă. Când Maj. Sa sa apropiat de patul unui căpitan, căruia medicii îi amputaseră o mână, întrebându-l despre unele și altele, căpitanul îl întrerupe pe imperialul interlocutor: »Șire așa avea o dorință. — »Care«. — »Acea de a mă putea reînapoia în linia de foc luptând și numai cu o mână!«

Cu lacrimile emoției în ochi M. Sa îi implinește rugăciunea căpitanului curajos. După ce se interesează a parte de fiecare ofițer luându-și informațiile dela rănitul însuși, Maj. Sa trece în departamentul soldaților stând cu fiecare de vorbă în limba lui după cât era posibil. Aproape în fiecare minută se schimbă limba de conversație, după naționalitatea rănitului. S'a vorbit acolo nemțește, ungurește, slovăcește, în limba polonă, în limba cehă, croată, ruteană etc.

Veniră la doi soldați de rând cari stăteau lângă paturile lor. Întrebându-i de ce

naționalitate sunt, i-au răspuns că *sunt români*. Maj. Sa și-a arătat părerea de rău că nu știe bine românește. Deoarece însă unul dintre ei era din Bucovina și știa puțin nemțește, iar celalalt fiind din Ardeal, știa ceva ungurește, M. Sa a vorbit cu ei nemțește și ungurește. — Când s'a depărtat apoi, împăratul, cei doi soldați români au erupt în urale. »Să trăiască Impăratul, — Dumnezeu cu dânsul!«

— **Viteji români decorați.** Maiestatea Sa Monarhul nostru a decorat pentru vitejia arătată pe câmpul de luptă următorii soldați români:

Pavel Urs sergent major la reg. de inf. 63, decorat cu *Medalia de aur* pentru vitejia drept recunoștință pentru ținuta sa eminentă și gata de jertfă în fața dușmanului. *Ladislau Cernucan*, sergent la reg. de inf. 63 decorat cu *Medalia de argint pentru vitejia cl. I.* drept recunoștință pentru ținuta vitează în fața dușmanului. *Vasile Voinea*, caporal în rezervă la reigm. de inf. 50. *Eugeniu Patachi* voluntar și *George Moldovan*, din reg. de artilerie 85, toți trei decorați cu *Medalia de argint pentru vitejia cl. II.*

— **Cinci și toți cinci.** În listele răniților sau aflat cinci nume prea bine cunoscute și la noi. Sunt numele fraților *Sorescu*. Toți cinci au fost în slujba împăratului și toți cinci au fost duși la războiu. Iar astăzi trei dintre ei: *Mircea, Horaț, și George* sunt în spitalul din Brașov, iar doi: *Ovid și Sabin* sunt în spitalul din Budapesta toți răniți.

— **O eroină.** Când s'a dat lupta cea grea la Ravarusca, o fetiță de 13 ani, cu numele *Rozina Henoch*, făcea serviciu de samariteană: ducea apă de beut celor răniți. Un afurisit de șrapnel a lovit-o însă și pe ea și a rănit-o grav la picior, în cursul exercierii serviciului ei. A fost dusă la Viena și așezată în clinica cea mare, secția profesorului Hohenegg, care a dat fetei cea mai mare îngrijire. Durere însă piciorul a trebuit să fie amputat. După operație, Maiestatea Sa, Monarhul, a trimis a nume un locotenent din cancelaria de ca-

Las'ă curgă cât de tare,
Să se facă lacul mare
Și'n el să-i scaldăm pe ei!
Înainte românii mei!

Dăruiți-le lor toate,
Cum să cade la creștini,
Cari nu țin sfânta dreptate
Și au inimi de păgâni.
Onorați-i omenește
Când la voi vin dușmănește!
Dați și voi, ce dau și ei!
Pe întreceri românii mei!

Încă una, ș'apoi una
Cum aveți în lege scris,
Căci pe rău nu-l scoți cu buna
De ce 'n carte-i prescis.
Sfărticați-i cartea'n două,
Să vă iasă dreptul vouă;
Căci tot dreptul voi l'aveți,
Înainte cât puteți!

De dușmani să n'aveți teamă,
Când și soața e cu voi
Și când patria vă chiamă,
Ca s'o scoateți din nevoi;
Căci femeia soră are
Soartea cea învingătoare;

Patria vă are fii
Ș'are milă de copii.

Când lupti pentru libertate,
Te lupti pentru Dumnezeu;
Când lovești în nedreptate,
Să n'ai teamă de cel rău:
Dumnezeu te ocrotește,
Pe cel rău îl umilește
Înainte românii cu dor!
Cel viteaz e n'vingător!

Că și firea partinește
Pe supuși și asupriți;
Ea n' puteri îi întărește.
Când sunt de dușmani loviți.
Țara voastră eroiască
Liberă să vă trăiască!
Voi îi sunteți creatori!
Voi să-i fiți stăpânitori!

În veci mândru fălăiască
Steagul nostru românesc;
Numele să vi-l vestească
Pe 'ntreg globul pământesc!
Ș'alți supuși să se 'ndemneze
Și'n fapte să vă urmeze,
Să fie neatârnați!
Să trăiască toți ca frați!

Să se ducă veste 'n lume
Că dușmanul îngâmfat
Ș'a pătat al său renume
Cu sânge nevinovat.
Cei curați toți vă urmează
Și isbândă vă urează.
Easă neamu n'vingător
Cum e-al țării sale dor!

Cu fapte sfinte de martir
Țara voastră sămănați,
Că'i mai bine 'n cimitir
Decât să fiți subjuogați!
Ori viață 'n libertate,
Ori de nu, — vitează moarte!
Spre isbânzi români cu dor!
Dumnezeu într'ajutor!

IOAN DARIU.

Pagini de glorie din istoria regimentului 50 de infanterie.

(Urmare)

Într'aceea cele patru companii rămase în Leopoldstadt era în fel și chip terorizate să depună jurământul pe constituțiunea Ungariei. Companiile era măltratate, a-

binet, pentru a se informa despre starea eroinei, pe care Arhiducesa *Isabela* a onorat-o apoi în persoană cu vizita, ducându-i frumoase cadouri, mângâindu-o și asigurându-o că Maiestatea Sa se va îngriji de viitorul ei. Primind Maiestatea Sa informațiuni esacte despre starea fetei, i-a trimis acesteia un lanț frumos de aur, cu un medalion cu briliante, iar mamei ei sărace, suma de o mie coroane. Totodată a încunostințat Maiestatea Sa și pe profesorul Dr. Hohenegg, că spesele piciorului artificial, care va fi făcut pe seama fetei, le poartă M. Sa.

— *O a doua eroină.* Dobra Hosu Károly, soția unui soldat glotaș țigan, încă s'a dus la războiu, nu a voit să se lase de bărbatul ei, l'au urmat până la Galiția, unde s'au aplicat și ea în serviciul ofițerilor, după trei săptămâni a fost rănită la un picior de un șrapnel, și a fost trimisă cu răniții la Făgăraș, soțul ei a rămas în Galiția la războiu.

— *Boala Regelui Carol.* Medicul Maj. Sele regelui Carol, Dr. Manulea a dat publicații următorul buletin:

M. S. Regele suferă de colici biliare, afecțiune pentru liniștirea căreia este obligat să rămână câteva zile în pat.

Temperatura se menține normală, hrana se face cu greu, din cauza durerilor, greței și lipsei de poftă de mâncare.

— *Moarte de erou.* A căzut pe câmpul de războiu, în luptele dela Ravarusca, sublocotenentul de dragoni *Herbert Conrad* fiul baronului Conrad de Höszenorf, șeful statului major al armatei austro-ungare. A fost îngropat cu ceilalți soldați împreună, morți pe câmpul de luptă.

— *Trimiterea de pachete soldaților.* Ministrul comun de războiu a admis, ca de-acum înainte să se poată trimite soldaților de pe câmpul de războiu pachete până la greutatea de 10 kilograme. În aceste pachete nu se pot însă trimite decât bucăți de haine și de echipament. Pachetarea se poate face în pânză impermeabilă sau în lădițe de lemn.

— *Cât va dura războiul.* Foarte mulți să întreabă cu mare îngrijorare, că

menințate și lipsite de hrană, ba în cele din urmă, ca să le câștige, li se promise bani și alte favoruri — cu toate aceste soldații români ținură însă sus și tare la jurământul făcut împăratului și mai bucuroși au suferit foame și alte lipsuri decât să se lăpeze de credința jurată.

Pe la sfârșitul lunii Octombrie cele patru companii promisesă voie să plece spre casă în Ardeal. Ajunși în Peșta companiile au fost însă oprite în casarma Ullöi, unde soldații noștri au fost tratați în cel mai revoltător mod. În chip mișelesc, soldații au fost tradați, atacați, desarmați și aruncați în închisoare. Dar cu toate acestea ei nu s'au lăpădat de credința jurată împăratului și zi și noapte se cugetau: cum să scape steagul împărătesc din mâinile inamicului. S'a și găsit între ei un viteaz, care a scăpat steagul din mâinile dușmane. Acest soldat viteaz și credincios a fost stegarul Macarie Popp, care a desprins flamura de pe steag și folosindu-se de un moment favorabil, se strecură din închisoare și se reîntoarce sănătos la Năsăud aducând cu el flamura împărătească. Pentru această frumoasă faptă Macarie Popp a fost decorat cu medalia de vitejie clasa I. Asemenea fură

cât timp va dura actualul războiu? Pozitiv nu ar putea nimeni să spună. Acum însă ziarele parisiene publică profeții, că cât timp va dura războiul. Madama Thèbes din Paris, care se ocupă cu profeția și în călindarul din 1914, scos de dânsa, a profețit că în vara anului acesta toate națiunile europene își vor declara războiul unui altuia și că papa Pius X. la începutul războiului va muri. Profeția dnei Thèbes privitoare la sfârșirea războiului s'au publicat în ziarul francez „La France” și anume: În 29 Septembrie Vilhelm II. în mod tragic se va stinge de pe fața lumii; în 4 Octombrie va izbucni o revoluție în Berlin; în 1 Noiembrie se va subscrie contractul păcii.

Ziarul „Figaro” tot din Paris încă se ocupă cu profeții de acestea. În foaia aceasta în anii dinainte de 90 scriitorul Peladan amintea că o carte tipărită în 1600, aducea amănunte, despre războiul de acum, în care se zice: „Războiul cel mare european va prăbuși Germania cea mare. Pe locurile Vestfaliei va fi sfârșitul. Va fi uriașă ultima luptă, în care va lua parte trupele acelor 7 națiuni. În lupta aceasta așa mulți oameni vor cădea, ca corpurile oamenilor vor umple râurile și apele vor eși din lăvia lor. După luptă numai principii și ofițerii de rang mai înalt vor fi îngropați, din corpurile morților se vor face dealuri pe câmpul Vestfaliei. — După războiu va urma o foamete și o mortalitate, și se vor nimici cei rămași în viață. Firește că profeția aceasta le convine la francezi. Deși e așa de posomorâtă starea de azi a știrilor, de ce nu s'ar însufleți în viitorul apropiat?”

Informații gratuite despre soldații plecați în războiu.

Biroul de informație al Soc. „Crucea Roșie” din Budapesta, IV. Váci-utca 38, a înființat o secție românească care dă în mod gratuit informații tuturor acelor, cari se interesează de soarta soldaților plecați în războiu. Recercările în aceasta privință trebuie să cuprindă numai numele soldatului, nrul regimentului, și al companiei, la care servește, anul și locul nașterii. — Ori-

distinși și acei soldați, cari au îndemnat pe soții lor la statornicie în credința jurată împăratului și anume: cu medalia de vitejie clasa I, fruntașul Tămașiu Borgovan, Țintași Ioan Murășan, Luca Crețu și soldatul de rând Dionise Niculae.

Cele patru companii desarmate fură escortate dela Peșta la Jászberény și mai târziu la Careii-mari. Partea cea mai mare dintre soldați fură eliberați numai după sfârșitul revoluției. Într'aceea revoluțiunea trecuse și în Ardeal și astfel batalionul al 2-lea și al 3-lea ale regimentului grănițesc primară ordin de mobilizare. Luptele, la cari aceste două batalioane luară parte în anii 1848 și 1849 sunt următoarele: luptele dela Șarpatac, Vaida-Sz.-Ioan, Reghinul-săsesc, Dej, Gherla, Șamoșfalău, Ciucia, Surduc, Cazolna, la podul Pejului, Bacs, Bistrița, Vatra-Dornei, Sibiu, Șeica-mare, Ocna Sibiiului, Orăștie, Pișchi, Moroșeni, Baiersdorf, Borgo-Suseni, Copsa-mică, Timișul de sus și în fine la apărarea fortăreței Alba-Julia. În toate aceste fură distinși pentru deosebita lor vitejie și purtare eroică sergentul-major Ștefan Borgovan, care în lupta dela Pișchi cu prilejul retragerii peste râul Streiu a distrus în focul dușmanului podul, încât

ce alte comentarii sunt de prisos. Pentru mai bună orientare publicăm aici un model de cerere, care se poate scrie și numai pe carte poștală:

Rog să mi-se dea informațiuni despre:
infanterist Solomon Danu
Regimentul 43, compania 13
născut în anul 1886, în comuna Năidaș,
comitatul Caraș-Severin.

Cu stimă:

Petru Danu

Néranádas, up. Fehértemplom
com. Car. Severin.

Răspunsul se dă în decurs de 2—3 zile în limba română.

Toate aceste corespondențe să se adreseze conducătoarei secție românești a biroului de informații dela Soc. Crucea Roșie Ungară: doamnei *Hortenzia Birăuțiu*, Budapesta VII. Ika-u. 36.

Mulțămită publică.

Tuturor cunoscuților, amicilor și rudeniilor, cari prin participarea lor la înmormântarea scumpei și neuitatei noastre mame, *Elisabeta Dr. Șt. Popp*, prin epistole și telegrame ne-au mângâiat în marea noastră și mărginitei dureri ce am suferit prin pierderea bune și nobilei mame, le aducem pe cea aceasta adâncile mulțumite.

Făgăraș, în Sept. 1914.

Elena și Virgil Popp.

Nr. 1569/914.

Publicațiune.

Din partea subscrișului oficiu comunal se aduce la cunoștință publică că, în urma boalei de gură și unghii târgul de vite de toamnă, care se va ținea în 2 Octombrie a. c. se va ținea exclusiv numai pentru caii și că aducerea vitelor cornute, ori și porci și peste tot vite cu unghii crepate este strict oprită,

Cincul-mare, în 18 Sept. 1914.

Böhm Henrik,
notar I.

Martin Balthes,
primar.

retragerea se putu face fără ca inamicul să fie în stare s'o împedee. Pentru fapta sa vitejească sergentul Borgovan fu decorat cu medalia de argint clasa I.

Pe la mijlocul lunii April 1849 batalionul 2 și 3 ajunse și în Galiția împreună cu soldații batalionului prim reînțorși din prinsoare. La sfârșitul lunii Februarie 1850 regimentul grănițesc primi ordin să se reîntoarcă în Ardeal destinându-i-se ca garnizoane orașele Turda, Bistrița și Orăștie.

Prin înalta hotărâre din 22 Iulie 1851 fu disolvată instituțiunea grănițară din Transilvania și regimentul II, grănițesc român care ca atare existase 89 ani, se schimbă în regimentul de infanterie Nr. 50. Ca district de întregire îi se dădu Șimleul-sălăgian iar ca loc de garniziune orașul Dobrițin.

(Va urma.)

Din România.

Neutralitatea României.

Foile din Viena și Pesta aduc știrea, că în 23 Septembrie st. n. s'ar fi ținut iarăș conziliu de coroană, în care s'a hotărât cea mai strictă neutralitate și deplină imparțialitate, față de puterile beligerante.